Nr. 1. Kraków, dnia 31 stycznia 1913. Rocznik XXXIV.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

dla stoł. król. miasta Krakowa.

Przedpłatę roczną 2 kor. składać można w biurach Komisarzy obwodowych. Właściciele domów w Krakowie otrzymują „Dziennik rozporządzeń“ bezpłatnie.

L. 138898/912.
I b.

INSTRUKCYA

dla kinoteatru pod nazwą „Uciecha“ w Krakowie, ogłoszona rozporządzeniem Magistratu z dnia 3-go grudnia 1912 r.

I Kinoteatr „Uciecha“ przy ulicy Starowiślnej l. 16 w Krakowie, wybudowany na podstawie konsensu budowlanego, wydanego przez Magistrat w dniu 4-go lipca 1912 r. LM. 75128/912 i z dnia 16-go listopada 1912 r. L. 110357/912, przeznaczony jest na cele przedstawień kinematograficznych, określonych bliżej w odnośnej koncesyi c. k. Namiestnictwa.

II. Celem zapewnienia bezpieczeństwa publicznego i porządku tudzież utrzymania stosunków zdrowotnych, Magistrat w porozumieniu z c. k. Dyrekcyą Policyi wydaje odnośnie do lokalu kinematograficznego, jego urządzenia, ruchu, oraz realności, w której lokal się znajduje następujące:

POSTANOWIENIA.

A. **Postanowienia ogólne.**

Wejście główne i wyjścia boczne.

1. Wejścia główne, prowadzące z ulicy Starowiślnej do kasy, poczekalni i bufetu teatru, tudzież brama główna mają być otwarte przynajmniej na pół godziny przed rozpoczęciem przedstawień i pozostać otwarte podczas całego przedstawienia, aż do zupełnego opróżnienia teatru z publiczności. Przez cały ten czas winny być wyjścia boczne i wyjście z garderoby na ulicę otwarte z klucza, a dolne zasuwy skrzydeł, tak drzwi wyjść głównych jak i bocznych odryglowane, tak, aby zasuwy górne można natychmiast otworzyć. Wyjścia boczne używane być mogą tylko w razie potrzeby szybkiego opróżnienia sali z widzów i po ukończeniu przedstawień. Tylko wyjście boczne przy miejscach trzeciorzędnych może służyć jako wejście i wyjście normalne dla miejsc trzeciorzędnych w tych wypadkach, gdy napływ publiczności do teatru jest liczny. Wszystkie wyjścia oznaczone być mają oświetlanymi napisami „wyjście“, latarniami z czerwonym szkłem na świecę, lub oliwę i strzałkami. Małe drzwi łączące sień główną realności z ubikacyą obok garderoby mają być używane tylko przez zarząd i muszą być stale zamknięte na klucz, który może być tylko w posiadaniu osób należących do zarządu.

Tamowanie komunikacyi w podwórzu, bramie głównej, wyjściach i przejściach.

2. Zastawianie bramy głównej, wyjść, przejść, poczekalni i ubikacyi przynależnych do teatru, stołkami, sprzętami, materyałami, rogóżkami i przyrządami do wycierania obuwia, wystającymi ponad poziom podłogi i wogóle jakiemikolwiekbądź rzeczami, dostawianie stołków, dalej przenoszenie sprzętów, materyałów, wjeżdżanie wozami przez bramę główną i wszelkie wogóle tamowanie swobodnej komunikacyi jest w czasie wymienionym w ust. 1 surowo wzbronione. Ławeczki w poczekalni można ustawiać tylko przy ścianach, tak, aby nie tamowały komunikacyi i przytwierdzić je do podłogi.

Oświetlenie teatru.

3. Oświetlenie całego lokalu teatralnego ma być elektryczne. Urządzenie to powinno odpowiadać przepisom Związku austr. elektrotechników, a nadto być tak uskutecznione, aby salę widzów można oświetlać tak z kabiny jak i z samej sali. Do obsługi tego oświetlenia jakoteż manipulacyi przyrządami elektrycznymi i aparatem kinematograficznym może być dopuszczoną tylko osoba, posiadająca odpowiednie fachowe wiadomości i znająca rozkład instalacyi elektrycznej teatru. Osoba ta odpowiedzialną jest za wszelkie wypadki powstałe z jej winy lub z braku należytego dozoru z jej strony. Dostęp do tablicy głównej, złączu i wogóle głównych tablic rozdzielczych i łączeń jest osobom niepowołanym wzbronionny. Wszystkie bezpieczniki i wyłączniki winny być zaopatrzone znaczkami wskazującymi do którego obwodu należą.

Światła otwarte.

4. Używanie świateł otwartych jest surowo wzbronione. Przenośne lampy i latarnie muszą być oszklone i urządzone na świece, oliwę lub elektryczne.

Materyały palne.

5. Przechowywanie w budynku, w którym teatr się znajduje, łatwo zapalnych materyałów jak nafty, ligroiny, benzyny, prochu i t. p. w większych ilościach, używanie tych przedmiotów do oświetlania lokalu teatralnego i innych celów, tudzież urządzanie składów z materyałami łatwo palnymi — jest surowo wzbronione.

Lampy bezpieczeństwa.

7. Prócz zwyczajnego oświetlenia elektrycznego cały lokal ma być zaopatrzony w odpowiednią liczbę lamp

bezpieczeństwa na oliwę lub świece oszklonych odpowiednio i bezpiecznie umieszczonych, każda o sile co najmniej 5 świec norm. Lampy te na wypadek zgaśnięcia światła i dłuższej przeszkody w oświetleniu elektrycznem służą jako światło konieczne do oświetlenia widowni, przejść, i innych ubikacyi.

Liczbę tych lamp i ich położenie oznacza się jak następuje:

Widownia: 6 lamp (po 3 z każdej strony).
Przejście za lożami: 2 lampy.
Poczekalnia: 2 lampy.
Inne ubikacye: po 1 lampie.
Podwórze 2 lampy, sień 1 lampa.

Czas oświetlania teatru.

7. Oświetlenie wszystkich ubikacyi teatru światłem elektrycznem tudzież lampami bezpieczeństwa, winno następować z chwilą otwarcia teatru, trwać podczas przedstawień, a kończyć się dopiero po zupełnem ukończeniu przedstawień i opróżnieniu widowni z publiczności. Tylko na sali widzów można gasić światło elektryczne podczas projekcyi świetlnych. Sala ta jednak ma być podczas przerw i pauz oświetlaną.

Opalanie.

8. W porze zimowej ma być cały budynek teatralny należycie opalany. Radyatory i rury centralnego ogrzewania muszą odpowiadać wymogom bezpieczeństwa i winny być o ile się znajdują w miejscach dostępnych dla publiczności ochronione siatkami, a nadto w całości starannie czyszczone z kurzu. Osłanianie ich materyałami i przedmiotami łatwo zapalnymi. jakoteż umieszczanie takich materyałów w pobliżu tych rur jest zabronione.

Wietrzenie.

9. Cały budynek należy przed każdem przedstawieniem dokładnie, a podczas przedstawień lekko przewietrzać wentylatorami. Otwieranie okien i drzwi podczas przedstawień, celem wietrzenia jest zakazane.

Hydranty i przybory pożarne.

10. Hydrant do gaszenia ognia na sali musi posiadać łączenie węża dostosowane do łączeń miejskiej Straży pożarnej. Hydrant ten, jak i hydrant w operatorni musi być nadto stale zaopatrzony w węża z odpowiedniemi nasadami i prądnicami i utrzymywany w stanie dobrym do użytku. Prócz tego należy w garderobach dla publiczności i w operatorni utrzymywać odpowiednią ilość wody w wiaderkach (po 10—15 litrów) nadto płachty do tłumienia ognia, zaś przy aparatach, rozdzielnicach i w operatorni naczynia z piaskiem.

W braku wody w wodociągach lub w razie zepsucia się wodociągu obowiązany jest przedsiębiorca postarać się o dostateczny zapas wody.

Automat pożarny.

11. W lokalu teatralnym musi znajdować się automat pożarny. Automat ten należy zawsze utrzymywać w stanie dobrym do użytku.

Palenie tytoniu.

12. Palenie tytoniu we wszystkich ubikacyach lokalu teatralnego jest bezwzględnie zakazane, a odnośny zakaz należy poumieszczać na tablicach w całym budynku w sposób widoczny. Tylko w bufecie, wolno palić tytoń z zachowaniem potrzebnej ostrożności. Na niedopałki muszą się znajdować odpowiednie naczynia z wodą.

Czystość.

13. Wszystkie ubikacye lokalu teatralnego, sień i podwórze należy utrzymywać w jak największej czystości i porządku. Wszelkiego rodzaju odpadki i pozostałości z robót (wióra, trociny, papiery itp.) należy zaraz usuwać.

Kotary i firanki.

14. Umieszczanie kotar, firanek itp. w drzwiach wyjściach, przejściach i oknach, umieszczanie chodników itp. jest zakazane.

Straż pożarna.

15. Przedsiębiorstwo teatru obowiązane jest postarać się podczas przedstawień o dwóch strażaków m. Straży pożarnej i zawiadomić miej. Straż pożarną o każdorazowych przedstawieniach, a to przynajmniej na 6 godzin przed rozpoczęciem przedstawień. W razie potrzeby liczba straży będzie powiększoną.

Stały dozorca.

16. Przedsiębiorca teatru obowiązany jest nadto do utrzymywania stałego dozorcy, którego zadaniem jest czuwać nad bezpieczeństwem teatru także poza czasem przedstawień tak we dnie jak i w nocy.

Mieszkania i warsztaty.

17. W lokalu teatralnym nie wolno urządzać żadnych ubikacyi mieszkalnych i warsztatów.

Liczba i rozkład miejsc.

18. Liczbę miejsc na sali widzów, tudzież rozkład przejść ustala się według planu zatwierdzonego przez władzę. Wszelkie inne miejsca czy to do siedzenia, czy to do stania są wykluczone.

Zatwierdzony przez Magistrat plan teatru, obejmujący rozkład miejsc, rozkład i położenie przejść, wyjść, garderób i ubikacyi użytkowych dla publiczności należy umieścić za szkłem w westybulu teatru przy kasie.

Przedsiębiorca teatru obowiązany jest pod osobistą odpowiedzialnością przestrzegać, aby liczba osób planem tym ustalona, nie była pod żadnym warunkiem przekroczoną.

Urządzenie krzeseł.

19. Wszystkie krzesła mają być urządzone jako klapowe i stale do podłogi umocowane.

Służba teatru na widowni.

20. Celem wskazywania publiczności miejsc i udzielania informacyi, tudzież przestrzegania porządku, obowiązanym jest przedsiębiorca utrzymywać odpowiednią

liczbę służbowego personalu teatralnego. Personal ten odpowiedzialnym jest za wszelkie wypadki powstałe z jego winy, lub zaniedbania obowiązków.

Garderoby dla publiczności.

21. Obecna garderoba nie może być przymusową i przeznaczoną na składanie większej liczby ubrań wierzchnich jak 180. Przyjmowanie i wydawanie ubrań składanych w garderobach, winno się odbywać za numerowanymi znaczkami.

Przy wydawaniu garderoby należy przestrzegać, aby osoby, które ubrania swe otrzymały nie zatrzymywały się przy garderobie i w przejściach. Wyjście z garderoby w razie potrzeby, służy jako wyjście na ulicę dla publiczności, wskutek czego lada garderoby musi być tak urządzoną, aby się dała każdej chwili przez podniesienie jej otworzyć i ustalić.

B. Operatornia.

1. Ze względu na szczególne niebezpieczeństwo, jakie zagraża przez znajdujące się w operatorni filmy celuloidowe należy z całą ścisłością przestrzegać następujących postanowień:

Otwór projekcyjny komory ma być zaopatrzony żelazną zapadką szczelną, lub klapą zamykającą się automatycznie w razie zapalenia się film; otwór kontrolny zaś grubą szczelną taflą szklaną.

Drzwi operatorni winny być podczas przedstawień przymknięte.

Operatornię należy oświetlać lampami elektrycznemi, osłoniętemi drucianemi siatkami lub kloszami. Palenie tytoniu, używanie przenośnych jakichkolwiek lamp i przechowywanie łatwo zapalnych przedmiotów, z wyjątkiem tej ilości film, jaka jest przeznaczona do jednego przedstawienia i 10 gr. kleju palnego, używanie świateł otwartych, przechowywanie ubrań, przewijanie w operatorni film i wszelkie nieostrożne i nieoględne obchodzenie się i manipulacye z niemi jest surowo czy to w operatorni, czy w innych ubikacyach operatorni, lub obok niej jest wzbronione. Wszelkie reparacye film acetonem i t. p. środkami należy uskuteczniać z wszelką ostrożnością. Filmy należy przechowywać w blaszanych pudełkach, umieszczonych w stale zamykanej ogniotrwałej skrzyni z fachami w osobnej do tego celu przeznaczonej niszy, zdala od aparatów, skąd pojedynczo można je wyjmować do przedstawień, a po ukończeniu odnośnego obrazu zaraz składać do tej skrzyni.

Aparat projekcyjny, jak i lampa projekcyjna winny być tak urządzone, aby wszelkie niebezpieczeństwo zapalenia się film od łuku świetlnego i gorąca było wykluczone. W szczególności aparaty te winny być także zaopatrzone wymaganymi certyfikatami. Wszelkie łączniki i bezpieczniki winny być tak skonstruowane, aby pryskanie stopionego rozżarzonego metalu było wykluczone, a łączniki i opornice winne być osłonięte nakrywami i siatkami. Przetwarzacz ma być umieszczony poza właściwą operatornią w przeznaczonej do tego celu komorze dobrze wentylowanej oddzielonej od przewijalni ogniotrwałą ścianką i takimiż drzwiami. Przewijanie film może się odbywać tylko w przewijalni pojedynczo. W przewijalni tej wolno przenosić do przewijania tylko pojedyncze filmy, a po przewinięciu chować je do wspomnianej skrzyni. Przewijalnia posiadać ma otwór wentylacyjny.

Komorę kinematograficzną należy podczas ruchu lekko przewietrzać ekshaustorem i utrzymywać w niej w ten sposób niższą temperaturę. Ekshaustor ten ma posiadać 2 łączniki do uruchomienia go, a to jeden w komorze, drugi zaś poza komorą i w razie zapalenia się film ma być natychmiast całą siłą uruchomiony.

Podczas przedstawień pełnić ma służbę obok komory jeden strażnik pożarny. Wstęp do operatorni, przewijalni i przetwarzaczy jest osobom niepowołanym surowo wzbroniony, a na zewnętrznych drzwiach operatorni należy umieścić tablicę z takim zakazem. Dwie loże obok operatorni nie mogą być ani sprzedawane ani przeznaczane dla osób prywatnych ani też komukolwiek odstępowanę. Loże te mają służyć jedynie dla osobistego użytku personalu technicznego, administracyjnego i nadzorczego z wyłączeniem wszystkich innych osób. Drzwi prowadzące z prywatnego mieszkania zajmowanego obecnie przez p. Poppera do ganku obok operatorni, muszą być zawsze zamknięte na klucz, który może być w jego posiadaniu. Klucza tego nie wolno nikomu wydawać, a posiadacz odpowiedzialnym jest za to postanowienie, jak również za to, aby drzwi te przez kogo innego były używane.

Takie same postanowienie obowiązuje właściciela domu odnośnie do drzwi prowadzących z klatki schodowej do operatorni.

C. Postanowienia końcowe.

Plany teatru.

1. Przedsiębiorca teatru obowiązany jest przedłożyć plany zawierające sytuacyę całego lokalu, a na planach tych uwidocznić wszystkie instalacye, a to co do oświetlenia, opalania, wodociągu, sygnalizacyi i oświetlenia koniecznego.

Zmiany w budowie i instalacyach.

2. Wszelkie zmiany w stanie budowli i wogóle wszystkich urządzeniach wewnętrznych, mogą następować tylko na podstawie zezwolenia Magistratu. Zmiany takie uwidocznione być mają w planach w ust. 1 wymienionych. Wszelkie przeróbki w instalacyi elektrycznej, dołączanie nowych przyrządów i t. p., dozwolone jest tylko za poprzedniem zezwoleniem Magistratu.

Organa kontrolujące.

3. Nad przestrzeganiem przepisów niniejszej instrukcyi czuwać będą organa c. k. Dyrekcyi Policyi i Magistratu. Organa te mają prawo dostrzeżone usterki natychmiast polecić usunąć, w wypadkach zaś ważniejszych nie dopuścić do przedstawienia. Do zarządzeń tych organów należy podczas wykonywania ich służby bezwarunkowo się stosować.

Organom wymienionym jakoteż innym powołanym do nadzoru organom urzędowym, rewidującym, służy każdego czasu prawo wstępu do wszystkich ubikacyi lokalu teatralnego.

Odpowiedzialność przedsiębiorcy.

4. Każdorazowy kierownik przedsiębiorstwa, odpowiedzialny jest za dokładne i sumienne wypełnianie wszystkich postanowień niniejszej instrukcyi. Jest on również także odpowiedzialnym za to, aby w razie niebezpieczeń-

stwa publiczność na widowni na czas otrzymała wezwanie do opuszczenia lokalu. Na wypadek dłuższej nieobecności, choroby itp., obowiązany jest ustanowić odpowiedzialnego w równym stopniu zastępcę i podać go do wiadomości Magistratu.

Rewizye komisyjne.

5. Przynajmniej raz do roku cały lokal teatralny będzie badany przez Komisyę złożoną z delegatów Magistratu i c. k. Dyrekcyi Policyi. Wyniki dochodzeń takich komisyi i jej opinie będą podawane do wiadomości Magistratu, celem wydania potrzebnych zarządzeń.

Prócz powyżej wymienionych corocznych rewizyi, mogą być także komisye rewizyjne zarządzane albo na żądanie c. k. Dyrekcyi Policyi lub na skutek wniosków wymienionych organów rewizyjnych i kontrolnych.

Dalsze zarządzenia.

6 Prócz powyżej wymienionych postanowień niniejszej instrukcyi Magistrat zastrzega prawo wydania innych jeszcze dalszych zarządzeń, jakieby ze względu na bezpieczeństwo publiczne, porządek i zdrowotność okazały się koniecznemi.

7. Wszelkie należytości tak zwykłe jak i nadzwyczajne c. k. Dyrekcyi Policyi i Straży pożarnej, ponosić ma przedsiębiorstwo teatru.

Postanowienia karne.

8. Przekroczenia przepisów niniejszej instrukcyi będą karane przez Magistrat w myśl rozp. c. k. Minist. spraw wewn. z dnia 30 września 1857 Nr. 198 dz. n. p. grzywnami od 2 do 200 kor., a w razie nieściągalności karą aresztu od 6 godzin do 14 dni o ile nie podlegają orzecznictwu zwykłych Sądów.

Magistrat stoł. król. m. Krakowa.

LM. 125482/912

I b.

Sprawozdanie

Sekcyi I. i III., przedłożone Radzie miejskiej na posiedzeniu w dniu 16 grudnia 1912 r, a zawierające **motywy do projektu rozporządzenia o konserwacyi i rozmieszczaniu skrzynek na popiół i śmieci** w Dz. I—VIII. w Krakowie.

Obwieszczeniem z dnia 31 grudnia 1906 L. 114495/66/I. podał Magistrat do wiadomości właścicieli domów, iż na mocy uchwały Rady miasta z dnia 19 listopada 1906 r. przejmuje na siebie Gmina obowiązek wywozu popiołu i zmiotków domowych ze wszystkich realności, w obrębie miasta Krakowa położonych, a opłacających podatek czynszowy gminny.

Było to wynikiem szeregu obrad specyalnie ad hoc wydelegowanej Komisyi, która po zbadaniu systemów usuwania popiołu i śmieci w innych miastach większych, przyszła do przekonania, że i dla Krakowa niezbędną stało się rzeczą, by wywóz ten sama Gmina na siebie przyjęła. Na podstawie więc tych uchwał przystąpił Zakład czyszczenia miasta z końcem stycznia 1907 roku do usuwania popiołu i śmieci z domów. Ale stan, jaki zastano po domach, nawet najczyściej utrzymywanych, odnośnie do zbierania popiołu i śmieci okazał się niemożliwym do utrzymania. Wszędzie zastawano stare drewniane paki, wózki albo doły tak przepełnione, że jeśliby stan ten miał być nadal utrzymanym byłoby wykonanie uchwały Rady miejskiej i należyte funkcyonowanie Zakładu bardzo wątpliwem, a nawet w wielu przypadkach wprost niemożebnem.

To też Zakład czyszczenia miasta przedłożył Delegacyi Sekcyi I. ekonomicznej dla Zakładu czyszczenia miasta projekt skasowania dotychczasowych dołów we wszystkich domach, z których popioły wywozić się miało — usunięcia pak, wózkow itp., a zastąpienia ich odpowiednią do każdej realności ilością skrzynek, do tego celu specyalnie skonstruowanych. Że zaś bezwątpienia pociągnąć to musiało za sobą wielkie koszta i ciężary, zastanowić się musiano również nad sprawą ochrony skrzynek. W tym też celu Zakład czyszczenia miasta w dniu 6 grudnia 1907 roku przedłożył projekt regulaminu dotyczącego utrzymania i konserwacyi skrzynek, porozmieszczanych po domach. Regulamin ten uchwalono rzeczywiście i ogłoszono właścicielom domów, obwieszczeniem z dnia 26 lutego 1908 L 105333/907/I.

Uwzględniono w nim jednak tylko niejako główne zarysy, a najważniejsze wnioski Zakładu czyszczenia miasta dotyczące właściwej konserwacyi tych skrzynek pominięto milczeniem. W szczególności pominięto żądanie Zakładu czyszczenia miasta, by skrzynki ustawiano na podłożach, celem uchronienia ich od gnicia ze spodu, dalej aby w razie zepsucia skrzynka taka była natychmiast naprawiona i to kosztem właściciela, a wreszcie aby w razie zupełnego zużycia się skrzynki Magistrat miał obowiązek wstawić skrzynkę nową, ale na koszt właściciela realności Wnioski te były wprost konieczne, co okazało się obecnie po 5-letniem istnieniu Zakładu. Obecnie Zakład znaczną ilość zużytych, popsutych i zgniłych skrzynek musi usuwać i zastępować nowemi, wskutek czego Gmina ponosi z roku na rok znaczne ciężary, mimo tego, że uchwała Rady miejskiej z dnia 19 grudnia 1906 r. nałożyła na Gminę tylko obowiązek wywozu popiołu i śmieci, a nie dostarczania skrzynek właścicielom realności darmo po wieczne czasy.

Skrzynek w dobrym stanie utrzymać nie sposób, bo właściciele i stróże domów, nie mając żadnych pod tym względem ani zastrzeżeń, ani rygorów, nie troszczą się o ich konserwacyę.

W razie jednak zepsucia się skrzynki, domaga się właściciel energicznie od Zakładu czyszczenia miasta wstawienia nowej. To też skrzynek tych przez przeciąg lat 5 sprawiła Gmina 6135 (niedawno zamówiono znów 1000 dalszych skrzynek), a z tych dzisiaj — śmiało to twierdzić można — znaczna część jest zepsuta, przegniła, lub nawet wprost nie do użytku — dzięki tylko niedbalstwu czy to stróżów kamienicznych, czy choćby nawet samych właścicieli domów. Pewność bowiem, że w razie zepsucia się skrzynki Zakład dostarczy innej, wpływa na brak pieczołowitości o dobro gminne. Sprawa ta jest tak wielkiej wagi, dla przyszłych wydatków corocznych na zakupno skrzynek, że powinna raz jeszcze być dokładnie rozpatrzoną i przedyskutowaną.

Dlatego Sekcya I. i III. powzięły uchwałę, że tylko pierwszą skrzynkę ma sprawiać Gmina własnym kosztem, a wszystkie następne, gdy poprzednia zepsuła się lub stała się już nieużyteczną właściciel realności zakupić będzie obowiązany. Nie będzie to wcale rzeczą wyjątkową, gdyż w miastach, które od dawna mają podobne zakłady i popiół wywożą w zarządzie własnym — albo Gmina daje pierwsze skrzynki jak to obecnie u nas się proponuje, albo wogóle skrzynek nie daje, natomiast właściciel sam musi skrzynki te kupować, a Zakład gminny, tylko popiół i śmieci wywozi, albo wreszcie bywa tak, że wprawdzie Gmina daje odpowiednią ilość skrzynek do domów, ale właściciele obowiązani są opłacać kwartalnie po 2 K od każdej wstawionej skrzynki. (Berno). Jasną jest rzeczą że w takich razach i Gmina nie ponosi tak znacznych ciężarów, jak obecnie u nas i właściciele zmuszeni są we własnym interesie do większej dbałości o konserwacyę tych skrzynek.

Jeżeliby utrzymano zasadę dotychczasową t. j. sprawianie całego szeregu skrzynek kosztem Gminy to Gmina przyjęłaby na siebie ciężary, które przy rozszerzającym się ciągle terenie zabudowań i wobec powstających ustawicznie nowych budowlach, wzmagałyby się z roku na rok coraz to bardziej, z oczywistą szkodą dla innych gałęzi zakresu działania Zakładu. I trwałoby to ad infinitum. Należałoby więc bezwarunkowo z tych względów przyjąć na koszt Gminy zakupno tylko pierwszych skrzynek, natomiast konserwacyę tychże jak i zakupno następnych przerzucić na właścicieli domów.

Polecenie Magistratu 105333/07 określa dokładnie co może być do skrzynek wkładane i co składać zabroniono. Nie zawsze właściciele domów przestrzegają tego, zdarza się bowiem dość często, że skrzynka wypełniona jest ziemią, lub rumowiskiem, a tylko powierzchnia dla niepoznaki przysypana jest popiołem, co znowu szkodliwie przy wypróżnianiu skrzynek oddziaływa na ściany wozu „Smoka". Jednak pomijając już te niewłaściwości zauważyć należy, że prócz popiołu i śmieci składa się w skrzynkach wszystkie możliwe tylko odpadki, jak np. słomę z sienników, liście z jarzyn, łupiny itp. rzeczy, które, o ile w lecie nie

przeszkadzają w wywozie popiołu, w zimie natomiast w wysokim stopniu wywóz ten utrudniają. Rzeczy te bowiem, zmoczone czy to wodą czy śniegiem, zamarzają w skrzynkach tak, że chcąc skrzynkę taką wypróżnić, trzeba dopiero zawartość jej wykuwać, przez co znowu często skrzynka nadpsuta, lub nadgnita ulega zupełnemu już popsuciu. Wszędzie (np w miastach niemieckich) mieszkańcy wszelkie odpadki dające się łatwo spalić, palą w piecach tak, że w skrzynkach składają tylko czysty popiół. Należałoby więc i naszych mieszkańców odpowiedniem obwieszczeniem o tem pouczyć i gorąco zalecić im, by odpadki takie jak słoma, papiery, szmaty, liście itp spalali, a do skrzynek wsypywali tylko czysty popiół. Początkowo to zapewne nasunie wiele trudności, a nawet wywoła i opór u mieszkańców, którzy z czasem przyzwyczają się może do tego. Tembardziej nalegać na to należy, że byłby to i dla Zakładu czyszczenia miasta wielką ulgą w wywozie popiołu, bo chociaż ilość popiołu czystego wzrosłaby, to jednak praca około usuwania byłaby lżejszą, a przez to samo i prędzej wykonanąby być mogła. Spalanie więc tych odpadków staje się nawet do pewnego stopnia nieodzownem.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa.

ROZPORZĄDZENIE.

Na podstawie uchwały Rady miasta z dnia 16 grudnia 1912 r. opartej na postanowieniach § 60 ust. 30 statutu miej. (ust. z dnia 6 października 1901 Nr. 108 Dz. u. i rozp. kraj.) wydaje Magistrat **w sprawie umieszczenia i konserwacyi** w Dz. I—VIII., **skrzynek na popiół i śmieci w domach**, opłacających podatek czynszowy gminny następujące rozporządzenie:

§ 1.

Potrzebne na popiół i śmieci skrzynki pierwsze, których ilość dla każdego domu oznaczy Zakład czyszczenia miasta, wedle swego uznania, wstawione będą na koszt gminy miasta Krakowa, a odbiór i przyjęcie ich w opiekę z odpowiedzialnością poświadczy właściciel domu (względnie administrator). Poświadczenia te będą przechowane w aktach Zakładu czyszczenia miasta.

§ 2.

W razie zużycia się, lub zepsucia skrzynki obowiązani są właściciele realności zakupić na własny koszt uzupełniającą ilość skrzynek nowych tak, aby było do użytku tyle skrzynek, ile Gmina początkowo dostarczyła, a to najdalej do dni 30 od chwili zawiadomienia właściciela realności o konieczności wycofania skrzynek zepsutych. Skrzynki mają być tego samego typu, jak dostarczone poprzednio przez Gminę. Skrzynki uznane przez Zakład czyszczenia miasta za nieużyteczne winny być usunięte i nie wolno składać w nich popiołu i śmieci.

§ 3.

W razie gdyby właściciel realności w miejsce skrzynek usuniętych nie zakupił nowych w terminie, albo zakupił ale nie odpowiadające warunkom, wymienionym w § 2, wtedy Zakład czyszczenia miasta wstawi odpowiednią ilość skrzynek z własnych zapasów, a Magistrat drogą egzekucyi politycznej ściągnie od właściciela domu należytość za skrzynki, a to po cenie kosztów własnych. Niezależnie od powyższego przepisu, Gmina gotową jest odstępować właścicielom realności na ich żądanie skrzynki po cenie własnych kosztów.

§ 4.

Tak właściciele domów, jak i administratorzy w interesie porządku jak i swym własnym dbać powinni o to, by skrzynki ustawiane były na podłożach i pod daszem, a to celem ochrony ich przed gniciem i opadami atmosferycznymi.

§ 5.

Właściciele realności, administratorzy, jakoteż i stróże przestrzegać winni, by do skrzynek przeznaczonych na popiół i śmieci nie wrzucano ziemi, cegieł, kamieni, rumowiska, śniegu i lodu, szkła itp. odpadków, gdyż tak wypełnionych skrzynek Zakład czyszczenia miasta opróżniać nie będzie.

§ 6.

Odpadki, jak ziemię, cegły, kamienie, rumowisko, śnieg i lód, szkło itp. obowiązany jest właściciel domu usuwać swym własnym kosztem i wywozić je na miejsce, wskazane osobnemi rozporządzeniami Magistratu.

§ 7.

Z wszelkiemi zażaleniami, lub wyjaśnieniami, dotyczącemi skrzynek lub wywozu popiołu, winni się interesowani zgłaszać w godzinach urzędowych wprost do Zakładu czyszczenia miasta przy ul. Andrzeja Potockiego l. 19 (gmach Straży pożarnej miejskiej).

§ 8

Ze względów porządkowych właściciele nowo budujących się domów obowiązani są na planach, przedkładanych Magistratowi do zatwierdzenia, uwzględnić także i wykazywać odpowiednie miejsce, na którem skrzynki będą ustawione.

§ 9.

Ze względu na nadmierną powszechnie ilość zmiotków domowych P. T. właściciele domów powinni we własnym interesie wpłynąć z całą usilnością na mieszkańców (lokatorów), by ci zmiotki i odpadki, jak papiery, szmaty, słomę z sienników, odpadki kuchenne itp. spalali w piecach kuchennych, celem zmniejszenia zapasu nagromadzonych śmieci.

§ 10.

Skrzynki mają być oznaczone numerem oryentacyjnym domu i nazwą ulicy.

§ 11.

Skrzynki dostawione przez Gminę w czasie do 1-go lipca 1913 r. uważać należy za skrzynki pierwsze w myśl postanowień § 1 niniejszego rozporządzenia.

§ 12.

Nad ścisłem przestrzeganiem przepisów niniejszego rozporządzenia czuwać będą komisaryaty obwodowe i organa kontrolne Zakładu czyszczenia miasta.

§ 13.

Przekraczający postanowienia niniejszego rozporządzenia karani będą grzywną aż do wysokości 200 kor., lub w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej karą aresztu do 20 dni.

§ 14.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 1-go lipca 1913 r.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa
dnia 30 grudnia 1912 r.

LM: 54453/912.
B/b.

OBWIESZCZENIE.

Rada miasta uchwałą z dnia 3 października 1912 uchwaliła następujące **zmiany nazw ulic**:

W Dzielnicy IV. Piasek:

Ulica **Zgoda** na ulicę **Czapskich**.

„ **Łazienna** na ulicę **Asnyka**.

W Dzielnicy V. Kleparz:

Ulica **Asnyka** na ulicę **Paderewskiego**.

Powyższą uchwałę podaje się do powszechnej wiadomości.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa
dnia 27 grudnia 1912 r.

Mianowania urzędników.

1. P. **Wincenty Sawiński**, radca Magistratu uchwałą Rady miasta z dnia 21 stycznia 1913 roku został zamianowany **starszym radcą Magistratu w VI klasie** rangi extra statum z płacą roczną 6400 koron, kwaterowem w rocznej kwocie 1472 koron, oraz prawem do dwóch pięcioleci i jednego trzechlecia po 800 koron rocznie. (LPrez.: 960/912).

2. Pan **Włodzimierz Jan Józef** (3 im.) **Srokowski**, asystent miejskiej Izby obrachunkowej zamianowany został z dniem 1 stycznia 1913 r. na zasadzie § 89 statutu miejskiego oraz uchwały Rady miasta z 23 lutego 1911 r. **adjunktem młodszym miejskiej Izby obrachunkowej w X klasie** rangi z płacą 2200 koron rocznie, kwaterowem 768 koron rocznie oraz prawem do 3 trzechleci po 200 kor. rocznie jakoteż do wliczalnego do emerytury dodatku osobistego w kwocie 200 koron rocznie po ewentualnem przebyciu 20 lat służby w tejsamej klasie rangi. (LPrez.: 924/912).

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie zwyczajne (40 w kad. XVI.) **z dnia 21 stycznia 1912 r.**

Przewodniczący Prezydent Dr. Juliusz Leo.

I. Wiceprezydent m.: Dr. Henryk Szarski.

Sekretarz Rady: Dr. Tadeusz Kannenberg.

Radców miejskich obecnych **71**.

Radcy miejscy: Biąlik, Birnbaum, Dr. Gross, Konopiński, Dr. Lustgarten, Margulies, Misiorowski, Stanisław Nowak, Dr. Pareński, Ritterman, II. Wiceprezydent Sare, Schmelkes, Dr. Twaróg **(13)** nieobecność swą usprawiedliwili.

Początek posiedzenia o godzinie 6 wieczór.

Poświęcenie odnowionego gmachu Magistratu.

Po przerwie, trwającej od lipca 1911 r, posiedzenia Rady miejskiej przeniesione zostały z Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń do pałacu Wielopolskich, którego główną salę pięknie odnowiono.

W przybranej w kwiaty hali schodowej, zgromadzili się o godzinie $5^1/_2$ członkowie Rady, kierownicy wszystkich zakładów miejskich i urzędnicy Magistratu; stanął też pluton Straży pożarnej. Klatkę schodową na II. piętro zamknięto taśmą.

Prezydent Dr. Leo stanął w pośrodku hali, obok niego w półkolu Radcy miejscy, a wtedy kierownik przebudowy Magistratu i sali radzieckiej st. architekt m. Rzymkowski wygłosił przemówienie, w którem przedstawił historyę pałacu Wielopolskich i historyę przebudowy gmachu, poczem oddawszy nowe urządzenie w ręce Prezydenta, życzył powodzenia obradom w nowej sali. Prezydent odwiązał taśmę i poprosił r. m X. Dra Caputę o poświęcenie sali.

X. Dr. Caputa w szatach kościelnych, przeszedł halę i schody, a następnie obok Prezydenta i na czele zastępu Radców miejskich wszedł do sali radzieckiej, poświęcił ją, poczem przemówił, wskazując na dokonane zadania Rady miejskiej i życzył Radzie owocnej pracy w nowej siedzibie.

Prezydent Dr. Leo podziękował X. Dr. Caputie za poświęcenie gmachu i wskazał, że w pracy radzieckiej Kraków ma świetne tradycye i wzory, które naśladować będzie. Rada miejska w większem jeszcze, po przyłączeniu Podgórza, komplecie, pracować będzie jak najwydatniej dla dobra Krakowa i Ojczyzny. W tej myśli zagaja Prezydent pierwsze posiedzenie w odnowionej sali. (Oklaski).

Przed porządkiem dziennym.

Rezygnacya Wiceprezydenta.

Prezydent Dr. Leo wskazał na incydent ostatniego posiedzenia, po którym Wiceprezydent miasta Dr. Szarski zgłosił na ręce Prezydenta pisemnie swoją rezygnacyę. Sądzę — mówił Prezydent że będę wyrazem całej prześwietnej Rady, jeżeli zwrócę się do p. Wiceprezydenta z prośbą, aby puszczając w niepamięć ten drobny zresztą incydent, zechciał i nadal pracować na dotychczasowem stanowisku. (Żywe oklaski).

Wiceprezydent Dr. Szarski złożył za objawiony dowód sympatyi ze strony Rady serdeczne podziękowanie. Incydent ów w ten sposób zrozumiał, że nie posiada zaufania Rady. Skoro był w błędzie, cofa swoją rezygnacyę i zapewnia, że jak długo zaufaniem Rady cieszyć się będzie, chce pracować dla dobra miasta. (Żywe oklaski).

Rezygnacya dyrektora Solskiego.

Prezydent zawiadomił, że na jego ręce wpłynęła rezygnacya p. Solskiego z obowiązków dyrektora teatru miejskiego. Pismo przekazane zostało Komisyi teatralnej celem rozpatrzenia sprawy i zastanowienia się nad jej rozwiązaniem. Byłoby niewłaściwem dla takiego miasta jak Kraków, gdyby chciano zmuszać p. Solskiego do zatrzymywania obowiązków dyrektora teatru miejskiego. Mowca prosił p. Solskiego na konferencyę do siebie celem wyjaśnienia powodów rezygnacyi; p. Solski zapewnił, że powodem jest stan zdrowia. Kto zna stosunki, ten wie, iż zapewnienie to jest prawdziwem. P. Solski zapewnił, że w razie rozwiązania kontraktu, będzie prowadził teatr do końca bieżącego sezonu. Inaczej zresztą być nie może. Mowca zaznacza, że w najbliższym czasie zwoła posiedzenie Komisyi teatralnej celem załatwienia

sprawy i wyszukania odpowiedniego kandydata na stanowisko dyrektora teatru.

Dar dla Muzeum Narodowego.

Prezydent odczytał list **ks. Zuzanny Czartoryskiej**, zawiadamiający Radę o **ofiarowaniu dla Muzeum Narodowego obrazu Grottgera: „Pojednanie w śmierci"**. Prezydent zawiadomił, że już podziękował księżnie za ten dar wspaniały. (Huczne oklaski).

Reforma statutu miejskiego.

R. m. Daszyński interpeluje o reformę statutu miejskiego i wyraża zdziwienie, że Prezydent nie dotrzymał terminu, w którym przyrzekł załatwić tę piekącą sprawę.

Prezydent Dr. Leo odpowiada, że chociaż obecnie mniej optymistycznie zapatrywać się należy na sprawę najbliższej sesyi sejmowej, mimo to trzeba projekt przygotować, aby Sejm mógł się nim zająć. Jeżeli Komisya reformy wyborczej dążyć będzie do ograniczenia na razie daleko idących projektów, a zgodzi się na coś wspólnego, sprawa może być rychło załatwiona.

O dom dla Uniwersytetu ludowego.

R. m. Daszyński podnosi następnie, że odmówiono sali Starego Teatru na poranki muzyczne, urządzane przez Uniwersytet ludowy, instytucyę, która nie posiada jeszcze własnej sali a z Rady miasta Krakowa otrzymuje minimalną subwencyę. Towarzystwo Uniwersytetu ludowego zakupiło teraz plac, niechaj więc Rada pomoże w budowie domu Uniwersytetu ludowego. Mowca zgłasza wniosek nagły, aby Towarzystwu udzielić 20 000 koron subwencyi w dziesięciu ratach rocznie.

Nagłość wniosku nie uzyskała poparcia. Wniosek odesłano do Sekcyi szkolnej. (LM: 8755/913 IV).

Akcya przeciw drożyźnie.

R. m. Jarra zapytuje o wynik akcyi przeciw drożyźnie, wdrożonej przez Radę miejską.

Prezydent Dr. Leo wyjaśnia że w tej sprawie odbył konferencyę w ministerstwie skarbu. Wydano zarządzenie, aby szereg instytucyj, między innemi Bank austro-węgierski, wprowadziły zmiany swej polityki finansowej w duchu przyjścia z pomocą społeczeństwu. Egzekucye podatków będą łagodniej prowadzone niż dotąd. Co się tyczy robót publicznych w mieście Prezydent ma nadzieję, iż rząd rozpocznie roboty w tym jeszcze roku w Krakowie i okolicy kosztem kilku milionów kor.

Porządek dzienny.

Kwatery oficerskie.

Imieniem Sekcyi V. i II. sprawozdawca st. radca Magistratu Goliński wnosi:

Rada miasta uchwali:

Na wypłatę rachunków za kwatery oficerów w przechodzie udziela się dodatkowy kredyt w kwocie 5000 kor. dla Dz. XII/2 budżetu 1912 r. (LM: 126027/912 V a).

R. m. Miedniak zaznacza, że kwatery bardzo dużo kosztują. Sekcya V. powinna się zastanowić nad tem czyby nie było dla Gminy korzystniej wybudować dom na ten cel.

R. m. Pająk myśl tę popiera.

Referent wyjaśnia, że budowa domu znacznie więcej kosztowałaby, gdyż musiałby być on urządzony jako hotel, którego sama administracya pochłonęłaby znaczne sumy.

Wniosek Sekcyj uchwalono.

Petycya o zmianę ustawy akcyzowej.

Imieniem Komisyi administracyjnej i Sekcyi prawniczej sprawozdawca st. radca Magistratu Dr. Zawadzki wnosi:

Rada miasta uchwali:

Wnieść petycyę do Sejmu krajowego o zmianę art. I. ustawy z dnia 20 grudnia 1905 r. Nr. 11 Dz. u. kr. przez opuszczenie słów „a uznanych pod względem podatku spożywczego za zamknięte", a to celem usunięcia wątpliwości, jaką ma Wydział krajowy co do uwolnienia terytoryum miasta Krakowa, leżącego poza linią akcyzową, od krajowych opłat szynkarskich

(L. 3726/912 Akc).

R m. Miedniak zaznacza, że teraz opłaty pobiera i Gmina i Wydział krajowy. Mowca zgadza się z wnioskiem Komisyi, prosi jednak by natychmiast telegraficznie odnieść się do Wydziału krajowego o wstrzymanie egzekucyi w dzielnicy „Płaszów", aż do rozstrzygnięcia sprawy w petycyi podniesionej.

Wniosek uchwalono z dodatkiem r. m. Miedniaka.

Ryczałt na mieszkanie dla kierowników szkół.

Imieniem Sekcyi IV. sprawozdawca st. radca Magistratu Dr. Zaczek wnosi:

Kierownikom i kierowniczkom szkół pospolitych, tudzież dyrektorom i dyrektorkom szkół wydziałowych w dzielnicach do Krakowa przyłączonych, którzy nie mają mieszkania in natura, przyznaje się ryczałt na mieszkanie w tej samej wysokości w jakiej pobierają ten ryczałt kierownicy (kierowniczki) i dyrektorzy (dyrektorki) szkół w śródmieściu położonych tj. po 1000 kor. względnie 1100 kor. rocznie począwszy od 1-go stycznia 1913 r. (LM: 103617/912 IV).

Uchwalono.

Stypendya z fundacyi Michalskiego.

Imieniem Komisyi dla spraw miej. Muzeum techn.-przem. sprawozdawca st. radca Magistratu Dr. Zaczek wnosi:

Rada miasta uchwali:

Zgodnie z postanowieniem aktu fundacyjnego zapisu śp. Ludwika Michalskiego na stypendya dla rękodzielników na kształcenie się za granicą lub we wzorowych zakładach krajowych, Rada miasta przedłuża na rok 1913 pobór tych stypendyów po 480 koron rocznie tegorocznym stypendystom, a mianowicie:

1. **Aleksandrowi Grzybowskiemu** na dalsze kształcenie się w król. szkole przemysłu art. w Dreźnie, oddziale malarstwa dekoracyjnego.

2. **Włodzimierzowi Kochmańskiemu** na dalszą naukę ogrodnictwa w szczególności plantacyjnego i cmentarnego we Francyi i Anglii. (LM: 146483/912 IV).

Uchwalono.

Program kanałowy.

Imieniem Komisyi drogowo-kanałowej i Sekcyi skarbowej sprawozdawca st. radca Budownictwa Kłeczek wnosi:

Rada miasta uchwali:

1. Zatwierdza się następujący program koniecznych robót kanałowych, mających się rozpocząć z wiosną 1913 r.

Floryańska-plac Maryacki, Mały Rynek-Sienna do Poczty	33 000 K.
Kolejowa między Pańską a Pocztą . . .	25.000 „
Wielopole od Poczty do ul. Dietla . . .	24.000 „
Długa ku Słowackiego około	25.000 „
św. Gertrudy od św. Sebastyana do Grodzkiej	12.000 „
ul. Lubicz od Radziwiłłowskiej do Zygm. Augusta	18.000 „
Zyblikiewicza-Grzegórzecka do Blichu . .	27.000 „
Grzegórzecka od Blichu do ul. Łazarza ku starej Wiśle	22.000 „
Stara Wisła do drogi do Rzeźni, Droga do Rzeźni do komory Nr. 5 . .	170.000 „
Na budowę kolektorów w dzielnicach zachodnich	100.000 „
Razem .	456.000 K.
Okrągło .	460 000 K.

2. Wydatek w kwocie 460.000 kor. należy pokryć do sumy 400.000 kor. z pożyczki z r. 1912 8,540.500 kor. (fundusz inwestycyjny IV) poz. B. III. „Inwestycye nieuchwalone“ na dalsze roboty kanałowe i do kwoty 60.000 kor. z funduszu regulacyjnego.

3. Budowę powyższych kanałów należy wykonać w myśl ustaw budowlanych krakowskich, a jednorazowe należytości od właścicieli przyległych realności należy zapisywać funduszowi regulacyjnemu jako dochód.

4. Przed rozpoczęciem budowy każdego kanału, projekt szczegółowy i kosztorys zatwierdzi Komisya drogowo-kanałowa. (LM: 116341/912 B/b).

R. m. Dr. Schneider domaga się rozpoczęcia budowy kanałów w ulicy Nowowiejskiej, Krowoderskiej i Kazimierza Wielkiego (do szkoły kadeckiej w Łobzowie) mowca wnosi by odesłać tę sprawę do Komisyi kanałowej celem uchwalenia tych robót na rok 1913.

W głosowaniu wnioski przyjęto.

Wniosek r. m. Dra Schneidra odesłano do Komisyi drogowo-kanałowej.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godzinie $7^1/_2$ wieczór.

Posiedzenie tajne (22 w kad. XVI) **z dnia 21-go stycznia 1913 r.**

Prezenta w szkole im. Konarskiego.

Rada miejska uchwaliła nadać prezentę na posadę nauczycielki w 5 kl. szkole wydz. żeńskiej, połączonej z 4 kl. posp. im. Konarskiego p. **Zofii du Vall.**

Prezenta w szkole im. św. Jana Kantego.

Rada miejska uchwaliła nadać prezentę na posadę nauczyciela w 4 kl. szkole posp. męskiej połączonej ze szkołą wydziałową im. św. Jana Kantego p. **Władysławowi Kłosińskiemu.**

Rada miasta zamianowała p. **Wincentego Sawińkiego**, radcę Magistratu w VII klasie rangi, **starszym radcą Magistratu w VI klasie** rangi extra statum, z płacą 6400 koron, kwaterowem 1472 kor. rocznie, oraz prawem do 2 pięcioleci i 1 trzechlecia po 800 kor. rocznie, z tem, że jak długo powyższa posada extra statum będzie obsadzona, nie należy obsadzać jednej etatowej posady radcy Magistratu VII kl. rangi. (LPrez. 960/912).

Posiedzenie nadzwyczajne (41 w kad. XVI.) **z dnia 22 stycznia 1913 r.**

Przewodniczący Prezydent m.: Dr. Juliusz Leo.

I. Wiceprezydent m.: Dr. Henryk Szarski.

Sekretarz Rady: Dr. Tadeusz Kannenberg.

Radców miejskich obecnych **62.**

Radcy miejscy: Birnbaum, Ehrenpreis, Epstein, Dr. Gross, Heuman, Kęsek, Konopiński, Dr. Krongold, Dr. Rafał Landau, Maywalt, Margulies, Dr. Meisels, Muranyi, Ritterman, II. Wiceprezydent Sare, Schmelkes, Suski, Dr. Twaróg, Wachtel, Wajda, Wilczyński, Wolny **(22)** nieobecność swą usprawiedliwili.

Początek posiedzenia o godzinie 12 w południe.

Uroczysty obchód 50-lecia powstania styczniowego z r. 1863.

O godzinie 12 w południe wszedł na salę liczny zastęp weteranów z r. 1863, grupujących się w „Przytulisku“ i w „Delegacyi krakowskiej Tow. wzajemnej pomocy uczestników powstania“, ze sztandarami, z prof. Pareńskim i p. Eustachym Chronowskim na czele.

Ławki radnych zajęli jako goście Rady uczestnicy powstania. Na przodzie, naprzeciw trybuny Prezydenta ustawiono oba sztandary powstańczych stowarzyszeń. Przybyła cała Rada w komplecie, liczny zastęp „Sokołów“ oraz przedstawiciele wielu instytucyj krakowskich.

Posiedzenie otworzył Prezydent Dr. Leo, który wystąpił w stroju polskim. Na początku swego przemówienia wskazał na tło historyczne, na jakiem rozwijała się idea narodowa. Wspomniał, iż miała ona oddawna swą kolebkę w prastarym Krakowie, zarówno wtedy, kiedy był on stolicą potężnej Polski, jak i potem, gdy była to tylko Rzeczpospolita Krakowska. Przyszedł następnie okres autonomicznych rządów krajem naszym. Podjęto wtedy pracę, która miała stwierdzić nie tylko u nas, ale we wszystkich dzielnicach, że Polacy mimo utraty swej niepodległości umieją się rządzić u siebie i służyć idei państwowej jako czynnik dodatni.

Dość wskazać na pracę takich Dietlów, Badenich, Sapiehów, Gołuchowskich lub Dunajewskich.

Pracę tę podjęto, aby dać dowód czynem, że umiemy się kierować rozumem politycznym, a zarazem, aby zaznaczyć, że Polacy nie przestali ani na chwilę być czynnikiem wysokiej kultury a zarazem społeczeństwem zdolnem do zbiorowej i państwowej działalności.

Obecnie żyjemy w roku, którego nastrój jest dziwnie osobliwy, w oczekiwaniu dzisiejszej rocznicy stanęliśmy wobec wypadków, które trzeba przyznać, cokolwiek nas

zaskoczyły. Chcąc sprostać wymogom chwili, podjęto w szerokich kołach narady, które dają dowód naszej żywotności. Cóż dziwnego, że wobec wypadków, które przeżywamy i w polskim narodzie, zaczynają się budzić nowe prądy, kiełkować nowe uczucia, że zaczynamy wierzyć, iż cel naszych nadziei się zbliża!

Jednak na jedno trzeba zwrócić uwagę. Trzeba zrobić w obecnym momencie zbiorowy rachunek sumienia, rozliczyć się dokładnie z tem, w jakiem położeniu się znajdujemy i co należy nam robić, a do czego zdolni jesteśmy.

Od szeregu miesięcy pracujemy w tym kierunku. Poważni obywatele kraju radzą nad tem, jak wytworzyć w narodzie wspólność i solidarność działania. To jest naszym najbliższym obowiązkiem, gdyż tylko w solidarności i jedności leży jedyny warunek powodzenia tego, co przedsięweźmiemy.

Dzisiaj zeszliśmy się, by uczcić tych, którzy przed 50 laty dali dowód, że naród nasz jest zdolny do poświęceń. Przez ich uczczenie chcemy okazać, że jesteśmy i dziś jedni, że jak wówczas, hasłem naszem jest jedność całego narodu.

I dlatego dzisiaj przestajemy myśleć o tem smutnem, co nas w około otacza, natomiast sięgamy myślą dalej, ku braci naszej z pod innych zaborów. Sięgamy myślą w przyszłość i rozważamy, co się dziać może w najbliższym czasie u nas i tam.

Do Was się zwracam powstańcy. Jest was coraz mniejsza garstka. To też bolejemy, że nie widzimy już tutaj owych licznych zastępów, które walczyły o niepodległość narodową.

Nie będziemy nigdy zastanawiali się nad tem, czy wtedy, gdyście Wy walczyli były warunki odpowiednie do ruchu powstańczego. My dzisiaj widzimy jedynie w Was obywateli, co nieśli w ofierze Ojczyźnie to, co mieli najdroższego, własne życie i życie najbliższych.

Z walk i usiłowań Waszych jedną wielką naukę, ważne doświadczenie wynosimy. Uczy nas ona, że należy przy każdej sprawie liczyć się z rzeczywistością, obliczać swe siły, jak działać według doświadczenia zdobytego przez polityków. Obliczenie dokładne może jedynie rozstrzygać o naszych postanowieniach. Wam wdzięczni jesteśmy za tę naukę i doświadczenie.

Mamy jednak nadzieję, że niedługo połączy nas znowu uroczystość, w której, nauczeni Waszem doświadczeniem, powiemy sobie: naród nasz znalazł się w sobie, obecnie są warunki i okoliczności, aby podjąć to wielkie dzieło, jakie nazywamy odrodzeniem narodowem.

Wszyscy pragniemy, aby jak najrychlej ta chwila nadeszła, aby padły słupy graniczne, abyśmy nie tylko czuli, ale i byli jednym narodem.

W tej myśli pozdrawiam Was i hołd Wam składam.

Następnie zabrał głos, imieniem powstańców prof. Dr. Pareński i przemówił w te słowa:

Mowa prof. Dra Pareńskiego.

Imieniem uczestników powstania z roku 1863 poczuwam się do miłego obowiązku złożenia gorącej podzięki tak szanownej Radzie miejskiej, jak i jej Prezydyum, oraz szanownemu Komitetowi obywatelskiemu za podjęcie inicyatywy i urządzenie dzisiejszej uroczystości jubileuszu 50-tej rocznicy.

Powstanie w roku 1863 przeciw zbrodniom, wołającym o pomstę, to wielki, szlachetny protest tych, którzy bez pewności zwycięstwa oddali życie i mienie w imię obrony czci deptanej i poniewieranej Ojczyzny.

Szli na śmierć w imię ideałów wolności, a nam dziś — nie czyn ich rozważać rozsądkiem polityka lub statysty, ale gorącem, choć nad wyraz bolesnem wspomnieniem uczcić bezprzykładne ich bohaterstwo.

My, cośmy przeżyli naszych szlachetnych współbraci, pomni tych tragicznych zapasów, świadkowie tylu wspaniałych a zmarnowanych ofiar, zwracamy się ze łzami w oczach do naszej młodszej braci, aby uczucia szlachetne, na wzór tych bohaterów, pielęgnowali, a nauczeni naszem doświadczeniem, chcieli i umieli służyć ojczyźnie z poświęceniem i rozwagą; aby sił swoich, zdolności i wzniosłych uniesień za lada zwodniczym podmuchem i w imię haseł, niestety nieraz przez naszych wrogów rzucanych, nie marnowali, a umieli ich użyć w odpowiedniej i stosownej chwili.

W przekonaniu, że doświadczenie na nas nabyte nie pójdzie na marne, oraz, że 50-letnie rozważanie następstw tego powstania przyczyni się do wytworzenia się rozwagi i rozumu politycznego — ustępujemy z tego świata spokojni, że nasza działalność przecież na coś się przydała i że przyczyni się do przyszłej pomyślności, a daj Boże do wolności naszej Ojczyzny. (Żywe długotrwałe oklaski).

Na tem zakończyła się uroczystość.

Sprawozdania ze Sekcyj i Komisyj.

Sekcya ekonomiczna.

I. Posiedzenie w dniu 15 stycznia 1913 r.

Sekcya zwróciła uwagę Magistratu na stosunki panujące w realności dawniej Wołodkowiczów, mianowicie na budynki tamże stojące jeden od ulicy Pawiej, drugi w ul. Lubicz od strony dworca kolejowego, wreszcie na parkan od strony ulicy Lubicz, polecając doprowadzić obecny stan do porządku.

W dalszym ciągu załatwiła Sekcya zgodnie z wnioskami Magistratu sprawę zamiany gruntów z właścicielami posiadłości, **tzw. „Krajewskie" na Kazimierzu**, oraz sprawę uregulowania hipoteki gruntów potrzebnych na ul. Skawińską. W końcu załatwiono jeszcze kilka spraw administracyjnych.

II. Posiedzenie w dniu 29 stycznia 1913 r.

Sekcya zastanawiała się nad sprawą wyszukania i wyznaczenia odpowiedniego **gruntu**, pod budowę **gmachu** dla przyszłej **Akademii górniczej**, która to budowa jeszcze w bieżącym roku ma się rozpocząć.

Podczas obrad zwrócono uwagę na grunt między ul. Czarnowiejską, a przedłużoną ul. Czystą. Sekcya nie powzięła na razie uchwały lecz poleciła Budownictwu miejskiemu, aby oprócz gruntu wspomnianego wyszukało jeszcze inne grunta, któreby się na rzeczoną budowę nadać mogły.

Sekcya przyznała Komitetowi **Mogiły Kościuszki** subwencyę w kwocie 1000 kor. na pokrycie kosztów naprawy Kopca Kościuszki, uszkodzonego przez wielkie ulewy w kwietniu i maju 1912 r.

Następnie zgodziła się Sekcya na przyznanie **kredytu dodatkowego** na dodatkowe roboty przy budowie skrzydła w Akademii Sztuk Pięknych.

W końcu załatwiła Sekcya jeszcze kilka spraw odnoszących się do nabycia gruntów **na nowe ulice** i na place w mieście.

Sekcya skarbowa.

Posiedzenie w dniu 4 stycznia 1913 r.

Przewodniczący Sekcyi r. m. Dr. St. Ponikło przedstawił na podstawie szczegółowo opracowanego referatu **sprawozdanie o zamknięciu funduszu obrotowego miej. za rok 1911.**

Sekcya przyjęła to sprawozdanie do wiadomości i wyraziła sprawozdawcy jednomyślnie podziękowanie za tak dokładne i gruntowne zbadanie wspomnianego zamknięcia.

Nadto przyjęła Sekcya do wiadomości **zamknięcia rachunkowe z innych funduszów gminnych** wreszcie sprawozdanie o wprowadzeniu nowej **instrukcyi** egzekucyjnej w Wydz. II.

Sekcya prawnicza.

I. Posiedzenie w dniu 13 stycznia 1913 r.

R. m. Prof Dr. Fierich poruszył sprawę wprowadzenia w życie instytucyi **Sądów rozjemczych** w przyłączonych do Krakowa gminach podmiejskich, poczem uchwalono wezwać Magistrat, by przygotował odpowiednie wnioski. Również na wniosek r. m. Dra Fiericha uchwalono zwołać osobne posiedzenie Sekcyi celem omówienia reformy części **administracyjnej statutu miejskiego**.

Następnie załatwiono kilka **spraw osobistych** odnoszących się do wymiaru emerytur, podwyższenia poborów i udzielenia veniam aetatis.

II. Posiedzenie w dniu 29 stycznia 1913 r.

Sekcya uchwaliła projekt **regulaminu dla Komisyi gruntowej**, załatwiła szereg spraw osobistych odnoszących się do służby miejskiej i ich rodzin, a w szczególności co do **zaopatrzenia** wdowiego, podwyższenia emerytury, udzielenia dodatków funkcyjnych, w sprawie etatu służby drogowej, itp.

Wreszcie rozpoczęto obrady nad **reformą administracyjnej** części statutu miasta Krakowa.

Sekcya szkolna.

Posiedzenie w dniu 15 stycznia 1913 r.

Sekcya uchwaliła przedstawić Radzie miasta wnioski w sprawie udzielenia **prezenty** na posadę nauczyciela w szkole św. Jana Kantego tudzież na posadę nauczycielki w szkole Konarskiego.

Sekcya V.

Posiedzenie w dniu 16 stycznia 1913 r.

Sekcya uchwaliła szereg **przyjęć** do gminy miasta Krakowa. Sprawę **reformy statutu miej.** odroczono do piątku.

Połączone Sekcye.

Posiedzenie w dniu 15 stycznia 1913 r.

Sekcye skarbowa i prawnicza w imieniu Rady m. powzięły uchwałę w sprawie **upaństwowienia krakowskiej Akademii handlowej.**

Komisya budżetowa.

I. Posiedzenie w dniu 11 stycznia 1913 r.

Komisya obradowała nad **preliminarzem budżetu miejskiego na rok 1913.** Przewodniczył Prezydent miasta Dr. Leo.

W dłuższem przedstawieniu Prezydent miasta, wykazał szczegółowe zwiększenie się wydatków i dochodów w preliminarzu na rok 1913 w porównaniu z r. 1912.

Na wniosek r. m. hr. Wodzickiego rozpoczęto dyskusyę generalną nad budżetem W dyskusyi, która była bardzo ożywioną, zabierali głos: r. m. hr. Wodzicki, Dr. Tadeusz Starzewski, Dr. Ponikło, Dr. Krzetuski, Dr. Bandrowski, Jan Kanty Federowicz, Dr. Gertler i Prezydent miasta Dr. Leo.

Dyskusya generalna zakończyła się około godz. 9 wieczorem, poczem wybrano referentów dla poszczególnych Działów budżetu jak w roku 1912.

II. Posiedzenie w dniu 17 stycznia 1913 r.

Komisya załatwiła Dział I. „Zarząd główny“, Dział II. „Zarząd majątku miejskiego“ i Dział VIII. „Zarząd targowy“.

III. Posiedzenie w dniu 27 stycznia 1913 r.

Komisya załatwiła: 1) na podstawie referatu radcy miej. Beringera Dział II. „Zarząd majątku miejskiego“, 2) na podstawie referatu Dyrektora miej. Izby Obrachunkowej Krzyżanowskiego Dział III. „Opodatkowanie i opłaty gminne, 3) na podstawie referatu dyrektora miej. Izby Obrachunkowej Krzyżanowskiego Dział IV. „Zarząd długu miejskiego“, 4) na podstawie referatu radcy m. Dąbrowskiego Dział V. „Bezpieczeństwo publiczne“.

IV. Posiedzenie w dniu 28 stycznia 1913 r.

Komisya załatwiła Dział VI. referent. r. m. Turski. Dział VII. referent r. m. Judkiewicz. Dział IX. referent r. m. Dr. Pareński.

Komisya gazowo-elektryczna.

Posiedzenie w dniu 3 stycznia 1913 r.

Komisya zatwierdziła **preliminarz budżetu Gazowni na rok 1913** i ze względu na nadzwyczajne podrożenie wszystkich materyałów surowych tudzież robocizny, uchwaliła **podnieść cenę gazu** do świecenia i grzania o 2 hal. na 1 m^3. Cena gazu do motorów pozostała bez zmiany. Ostatnie podwyższenie ceny gazu miało miejsce w roku 1900 tj. przed 12 laty.

Następnie zatwierdziła **preliminarz budżetu Elektrowni miejskiej** i uchwaliła zasadniczo powiększenie Elektrowni podług wniosku rzeczoznawców prof. Hohenegga, Wisslinga i Sauera. Dla opracowania szczegółów tego powiększenia, nad którem się Komisya zastanawiać będzie, wybrała podkomitet z r. m. Beringera i Maywalta tudzież dyrekt. Bielińskiego.

Komitet wyk. Gazowo-elektryczny.

I. Posiedzenie w dniu 22 stycznia 1912 r.

Wiceprezydent Dr. Szarski przedstawił dotychczasowy przebieg **strajku robotników Gazowni**, przedłożył ich postulaty, oraz wypracowane w tej sprawie wnioski Prezydyum miasta.

Nad wnioskami temi wywiązała się długa merytoryczna dyskusya, poczem Komitet jednomyślnie powziął następującą uchwałę:

„Komitet wykonawczy gazowo-elektryczny weźmie przedłożone postulaty robotników gazowych bezzwłocznie pod rozwagę, rozpatrzy je życzliwie i załatwi w ciągu 4 tygodni, jednak pod warunkiem iż robotnicy Gazowni najpóźniej do soboty 25 bm. wieczorem podejmą pracę w Gazowni".

Po ukończeniu posiedzenia jawili się w Magistracie robotnicy wraz z swymi reprezentantami, którym w obecności Komitetu przewodniczący odczytał powyższą uchwałę. Robotnicy oświadczyli, że odpowiedź swą zakomunikują Prezydyum miasta w sobotę przed południem.

II. Posiedzenie w dniu 31 stycznia 1913 r.

W przeszło 3-godzinnej debacie przedyskutowano wszechstronnie t. zw. ekonomiczne **postulaty robotników** i uchwalono odbyć następne posiedzenie w przyszłym tygodniu, przyczem zażądano od Dyrekcyi przedłożenia dalszych szczegółowych wyjaśnień.

Przewodniczący zawiadomił Komitet, że w sprawie etatu urzędników Elektrowni zasięgnięto wywiad w Elektrowniach innych miast.

Subkomitet Komisyi dla rozszerzenia granic Krakowa.

Posiedzenie w dniu 7 stycznia 1913 r.

Obrady Subkomitetu toczyły się **nad memoryałem Rady powiatowej wielickiej**, w którym podane były warunki pod jakimi Rada powiatowa zgadza się na wyłączenie z jej okręgu miasta Podgórza.

Z przedstawionych przez Magistrat dwóch projektów ułożenia stosunków z Radą powiatową wielicką wybrał Subkomitet jeden i polecił go przedstawić na posiedzeniu w dniu następnym, które się odbyło wspólnie z delegatami Rady powiatowej wielickiej i w obecności delegatów miasta Podgórza oraz członków Wydziału krajowego.

W dniu 8 stycznia przewodniczył na wspólnej konferencyi delegatów miasta Krakowa, Podgórza, Rady powiatowej wielickiej i Wydziału krajowego Prezydent miasta Dr. Leo a w jego zastępstwie burmistrz miasta Podgórza poseł Maryewski. Wydział krajowy reprezentował z powodu choroby członka tegoż Wydziału pana Onyszkiewicza radca Wydziału p. Bronisław Schworm.

Po zagajeniu posiedzenia przez Przewodniczącego zabrał głos marszałek powiatu wielickiego p. Winter i zaznaczył, że Rada powiatowa uznaje potrzebę dokończenia dzieła rozszerzenia granic Krakowa przez przyłączenie do niego miasta Podgórza, lecz musi w interesie powiatu żądać, aby jego byt i rozwój mimo tego nie doznał uszczerbku.

Następnie przedstawił sekretarz Rady powiatowej Dr. Szczepański memoryał Rady powiatowej, w którym warunki odszkodowania powiatu wielickiego za wyłączenie z jego okręgu miasta Podgórza były opracowane.

Warunki Rady powiatowej z powodu wybitnego znaczenia jakie dla powiatu wielickiego posiada miasto Podgórze były bardzo daleko idące. Miasto Podgórze dostarcza bowiem powiatowi około 100.000 koron dochodu a nie przysparza mu prawie żadnych wydatków.

Prezydent miasta Dr. Leo przedstawił zasady, według których Kraków gotów jest przyjść z pomocą Radzie powiatowej.

Analogiczną sprawę między miastem Krakowem a Radą powiatową krakowską załatwił już Sejm krajowy, w podobny sposób powinna być załatwioną także sprawa wyłączenia z okręgu Rady powiatowej w Wieliczce miasta Podgórza. W danym wypadku nie może być mowy o odszkodowaniu jak w interesie natury prawno-prywatnej, miasto Kraków jak i poprzednio tak i obecnie gotowe jest ze względu na trudne położenie powiatu i kraju ponieść ofiarę, aby stworzyć podstawę do jaknajlepszego rozwoju dla swych mieszkańców.

Następnie przedłożył referent sprawy radca Mgtu Dr. Sikorski imieniem Subkomitetu Komisyi dla rozszerzenia granic Krakowa zasady systemu przyjścia z pomocą powiatowi wielickiemu.

Reprezentanci Rady powiatowej odbyli nad przedłożonemi przez Subkomitet miasta Krakowa zasadami dłuższą konferencyę poczem po pauzie popołudniowej, podjęto obrady w dalszym ciągu popołudniu o godz. 5.

Na wieczornem posiedzeniu obradowano nad szczegółami układu przy współndziale radcy Wydziału krajowego p. Schworma i w wielu punktach osiągnięto porozumienie. Celem opracowania reszty punktów spornych zażądali delegaci Rady powiatowej przedłożenia im pisemnego oświadczenia delegatów miasta Krakowa celem wygotowania szczegółowej odpowiedzi. W ciągu jeszcze b. m. odbędzie się następna konferencya w tej sprawie.

Komisya gruntowa.

I. Posiedzenie w dniu 9 stycznia 1913 r.

Komisya po rozstrzygnięciu **ofert** na roboty ziemne i murarskie **przy zniesieniu wału po kolei obwodowej** między ulicą Długą a Zwierzyniecką przyznała dodatkowy kredyt na pokrycie wydatków na uporządkowanie i utrzymanie parku krakowskiego. Dalej wydelegowała ze swego łona dwóch członków do wykonywania kontroli nad robotami w tym parku.

Dalej wezwała Magistrat, by wypracował projekty i wnioski odnoszące się do **osuszenia Parku**, przeniesienia wojskowej pływalni, budowy publicznej pływalni, budowy toru ślizgawkowego, oraz łazienek na Wiśle.

II. Posiedzenie w dniu 30 stycznia 1913 r.

Komisya załatwiła sprawę **zakupna gruntu** przy ulicy Senatorskiej w Dzielnicy XII. od klasztoru PP. Norbertanek, dalej sprawę odstąpienia 3 parcel a to: Nr. 41, 41 i 43 **gruntów pofortecznych** położonych między ulicą Smoleńsk a Zwierzyniecką na cele budowy żeńskiej szkoły przemysłowej.

W końcu załatwiła szereg złożonych podań o **zakupno parcel gruntów pofortecznych**, położonych między ulicą Zwierzyniecką a Smoleńską.

Komisya dla przemysłu gospodnio-szynkarskiego.

Posiedzenie w dniu 9 stycznia 1913 r.

Komisya wydała **opinię** odmowną co do 12 podań **o udzielenie koncesyj** gospodnio-szynkarskich, zaś przychylną opinię udzieliła Komisya co do 6 podań o przeniesienie koncesyj do innych lokali.

Komisya dla przemysłów koncesyonowanych.

Posiedzenie w dniu 16 stycznia 1913 r.

Komisya wydała **opinię** imieniem Rady miasta Krakowa co do 3 podań **o koncesye** na biuro stręczeń nauczycieli i nauczycielek, 3 podań o koncesye na biuro informacyjne o stosunkach kredytowych kupców, 2 podań o koncesye na drukarnie, 2 podań o koncesye na księgarnię, 1 podania o koncesyę na instalacyę światła elektrycznego, 1 podania o koncesyę na sprzedaż artystycznych kart korespondencyjnych illustrowanych, 2 podań o koncesyę na tandeciarstwo, 1 podania o koncesyę na zakład zastawniczy, 1 podania o koncesyę na dorożki automobilowe, 1 podania o koncesyę na omnibus konny, 21 podań o koncesye na dorożki jednokonne.

Komisya statutowa

Posiedzenie w dniu 8 stycznia 1913 r.

Na porządku dziennym była sprawa rozpatrzenia najgłówniejszych zasad **reformy gminnej ordynacyi wyborczej** i administracyjnej części statutu miejskiego, celem rozważenia, czy nie dałoby się przeprowadzić chociażby częściowej zmiany statutu już na najbliższej sesyi Sejmowej.

Komisya po przeprowadzonej dyskusyi, poleciła Magistratowi dostarczyć statystycznych dat potrzebnych jeszcze do opracowania wniosków do reformy ordynacyi wyborczej, oraz wezwała oba nowe subkomitety by przyspieszyły swe prace i przedłożyły do 4 tygodni referaty.

Komisya teatralna.

Posiedzenie w dniu 16 stycznia 1913 r.

Komisya przyjęła z ubolewaniem **rezygnacyę dyrektora Solskiego z dzierżawy teatru miejskiego** z dniem 31 lipca 1913 r. oraz uchwaliła przedstawić Radzie miejskiej wniosek na rozpisanie konkursu na zasadniczej podstawie obecnie obowiązującego kontraktu, z upoważnieniem Prezydenta miasta do przeprowadzenia na tej podstawie pertraktacyj ze zgłaszającymi się kandydatami

Komitet dla obchodu 50-tej rocznicy powstania styczniowego z r. 1863.

Posiedzenie w dniu 10 stycznia 1913 r

Radca Magistratu Groele złożył sprawozdanie z czynności Komitetu wykonawczego i Subkomitetów. Sumptem gminy miasta Krakowa wybity został **medal pamiątkowy** podług nagrodzonego na konkursie modelu artysty p. Jastrzębowskiego. Subkomitet Pań pod przewodnictwem p. Wiceprezydentowej Szarskiej zajął się organizacyą **zbierania składek** w dniu 22 bm. w kościołach i na ulicach miasta na rzecz ubogich weteranów z r. 1863. Do miast rad powiatowych i zarządów szkół zachodniej Galicyi rozesłano (1000) odezwy z wezwaniem do tworzenia **Komitetów lokalnych**, urządzania uroczystości i zbierania składek na powyższy cel.

X. Dr. Caputa przewodniczący Subkomitetu wkładkowego okazał na posiedzeniu **szpilki pamiątkowe** wykonane we fabryce p. Jarry na zlecenie komitetu, które będą sprzedawane po 10 hal. tak w Krakowie jak i w całym kraju. Postanowiono odnieść się do c. k. Rady szkolnej krajowej i do Rad szkolnych okręgowych trzech najbliższych powiatów **o zwolnienie młodzieży szkolnej** od nauki w dniu 22 bm. Tow. Szkoły ludowej wydało **nalepki dla iluminacyi** kartkowej w dniu 22 bm. Dochód z rozsprzedaży tych nalepek przeznaczony jest w całości na rzecz weteranów z 1863 r.

Następnie przyjął Komitet do wiadomości, że prócz **6 wykładów**, które wygłosi członek Komitetu prof. Dr. A. Sokołowski w Uniw. pow. odbędą się dnia 21 bm. o godz. 6 wieczorem **4 odczyty** popularne o r. 1863 za wstępem po 10 hal. w salach szkolnych mianowicie w szkole na Smoleńsku, przy ul. Szlak, Lubomirskiego i na Kazimierzu ul. Wąska. Odczyty te wygłoszą pp. Garncarczyk Józef, prof. Seminaryum nauczycielskiego, tudzież prof. gimnazyalni Kozłowski Edward, Dr. Kozłowski Stanisław i Dr. Weiner Stanisław.

W końcu zatwierdził Komitet następujący **program uroczystego obchodu**: Dnia 21 bm. o godzinie 7$^{1}/_{2}$ wieczorem odbędzie się w teatrze miejskim uroczyste przedstawienie sztuki p. Zygmunta Wiśniowskiego pt. „Lecą liście z drzewa“ osnutej na wypadkach z r. 1863. Dnia 22 b. m. o godzinie 9 rano odbędą się nabożeństwa żałobne we wszystkich kościołach krakowskich oraz w synagodze o godz. 10 zaś rano w kościele N. P. Maryi takież uroczyste nabożeństwo, które celebrować będzie Najprzew. Ks. Biskup krakowski. Kazanie wypowie O. Zygmunt Janicki. Podczas nabożeństwa odśpiewa chór pod kierunkiem Dyr. Feliksa Nowowiejskiego odpowiednie pieśni. O godz. 12 w południe odbędzie się w odnowionej sali uroczyste posiedzenie Rady miasta wobec zaproszonych uczestników ostatniej naszej walki o wolność. O godz. 2$^{1}/_{2}$ popołudniu złoży deputacya komitetu wieniec na grobie poległych. O godz. 5 popołudniu odbędzie się w sali starego teatru uroczysty wieczór, na które się złożą: produkcye muzyczne, przemówienie posła p. Tetmajera, deklamacya wiersza Asnyka wygłoszona przez artystę p. K. Adwentowicza. O godz 8 wieczór odbędzie się składkowa wieczerza, staraniem Tow. „Sokół“, w sali tegoż Towarzystwa.

Na wieczór uroczysty w sali teatru starego roześle Komitet bilety wstępu weteranom, członkom Rady miejskiej, Instytucyom, stowarzyszeniom, tudzież Dyrekcyom szkół średnich, dla reprezentantów młodzieży szkolnej. Karty uczestnictwa wieczerzy składkowej po koron 10 wydaje kancelarya „Sokoła“ a nadto także Wydział szkolny Magistratu dom Larischa pl. WW. Św. l. 6 parter na lewo od godz. 9 rano do 2 popołudniu. Po bilety na wieczerzę zgłaszać się można najpóźniej do dnia 17 bm. włącznie poczem lista została zamknięta.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami drukarni Związkowej w Krakowie pod zarządem A. Szyjewskiego.